

Statens naturoppsyn
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Trondheim, 07.07.2021

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4467

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Tillatelse til å felle brunbjørn i rovvilt region 5 – i deler av Tynset og Tolga kommuner

Beslutning

Miljødirektoratet beslutter å iverksette skadefelling av en (1) kjent bjørn, identifisert som "Sjø", i deler av Tynset og Tolga kommuner, rovviltregion 5.

Vi stiller følgende vilkår til fellingen:

1. Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for å gjennomføre fellingsforsøket i tråd med instruksen for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt.
2. SNO skal gjennomføre fellingsforsøket innenfor deler av Tynset og Tolga kommuner
3. Beslutningen gjelder i tidsrommet 02.07.2021-08.07.2021.
4. Miljødirektoratet kan trekke tillatelsen tilbake.

Beslutningen er tatt etter naturmangfoldlovens § 18 tredje ledd og første ledd b), jf. §§ 7-12 og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Det ble 1. juli 2021 meldt om skader påført sau og geit av bjørn i Tolga og Tynset kommuner. Skadene er i et beiteområde og ligger i et grønt område der beitedyr har prioritet.

Det pågår et forskningsprosjekt i tilstøtende reinbeitedistrikt på svensk side, Idre Sameby. Prosjektet har til formål å samle informasjon om hvor store tap bjørn medfører på tamrein når de oppholder seg i kalvingsområdene under kalvingen. Metoden er at bjørnene merkes med radiosendere og følges tett når de oppholder seg inne i kalvingsområdene til Idre Sameby. NINA er ansvarlig for prosjektet, og har på forespørsel fra Miljødirektoratet bekreftet at det er stor sannsynlighet for at bjørnen som har forvoldt skade i Tynset og Tolga kommuner er en GPS-merket bjørn ved navn "Sjø".

Miljødirektoratets vurderinger

Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen setter de overordnede rammebetingelsene for uttak av rovvilt, og Stortinget har i rovviltforliket i 2011 presisert at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av disse bestemmelsene. Bernkonvensjonens artikkel 9 er sentral hva gjelder adgang til uttak av rovvilt for å beskytte bestemte interesser. Bestemmelsene fra konvensjonen er gjennomført i naturmangfoldloven § 18, som slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein, eller for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Om bestandssituasjonen for brunbjørn

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf.

naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april hvert år.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamla ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger.

Overvåkingen har derfor tatt i bruk en ny metode, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Metoden tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske bjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. I 2020 ble det estimert født 8,5 kull i Norge (NINA Rapport 1986, 2021).

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 150 ulike brunbjørner i 2020, 65 binner og 85 hanner. Tallet på 150 ulike individ er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har lyktes i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at bjørnebestanden i grenseområdene i hovedsak er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområda kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2020 var totalt 10 bjørner, hvorav tre hanndyr ble felt på skadefelling i region 5. I tillegg ble det registrert 4 døde unger av bjørn i region 5 våren 2020. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen bjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bjørnebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen

brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Førre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf. § 8. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Bestanden av bjørn i region 5 Hedmark, er rapportert å være på måltallet for regionen som er 3 årlige ynglinger. Vi vurderer at uttak av dette skadegjørende bjørnen ikke vil true bestandens overlevelse.

Beiteprioritert område

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen i den geografisk differensierte rovviltforvaltningen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller mellom forvaltningsområder for rovvilt og prioriterte beiteområder. Det skal praktiseres en lavere terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i de beiteprioriterte områdene, versus forvaltningsområdene for de ulike rovviltartene.

De dokumenterte skadene er i beiteprioriterte områder. Det påviste skadeomfanget er på vedtakstidspunktet er noe begrenset, men vi vurderer at det midlertidig foreligger et vesentlig skadepotensial idet det går et stort antall sau på beite i dette området, samt i tilgrensende beiteområder. I Kvikne Vestfjell beitelag går det nå om lag 3781 sau, 438 storfe og 218 geit på beite og i Gjera og Busjødalen havnelag om lag 2749 sau. I Bratthøa sauhavnelag er det sleppt ut om lag 2976 på beite denne sesongen. Skadepotensialet vil være betydelig om bjørnen fortsatt vil ha tilhold i området, og skadefelling iverksettes for å forhindre videre tap.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering finner Miljødirektoratet at det er grunnlag for å iverksette skadefelling av en bjørn, innenfor deler av Tynset og Tolga kommuner. Dette for å forhindre videre skadeutvikling forårsaket av bjørn. Fellingsforsøket gir til Statens naturoppsyn og skal innrettes mot det aktuelle skadegjørende og GPS merkede individet identifisert som "Sjø".

Beslutningen ble kommunisert muntlig til SNO, samt per epost 2. juli 2021. Individet ble felt samme dag.

Klagerett

Dette er en beslutning, og ikke et enkeltvedtak. Det er derfor ikke mulig å klage.

Berørte i saken mottar kopi av dette brevet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal